

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра готельно-ресторанної справи та харчових технологій**

І.В. Петлін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ

**для практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни
«ІНВЕСТУВАННЯ У ГОТЕЛЬНОМУ І РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ»**

для студентів I курсу другого (магістерського) рівня

галузь знань: 24 Сфера обслуговування

спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа

денної і заочної форми навчання

ЛЬВІВ 2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 26.06.2023 р.)*

Укладач: Петлін Ірина Володимирівна, канд. екон. наук, доцент.

Рецензенти:

Виклюк М. І. – канд. екон. наук, доц., кафедри менеджменту *Львівського національного університету імені Івана Франка.*

Майор О. В. – канд. екон. наук, доц. кафедри економіки та підприємництва *Львівської філії Європейського університету.*

Інвестування у готельному і ресторанному бізнесі. Методичні рекомендації та завдання для практичних занять та самостійної роботи для студентів I курсу другого (магістерського) рівня спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної і заочної форм навчання. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 51 с.

Обґрунтовано методичні рекомендації і завдання для практичних занять та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Інвестування у готельному і ресторанному бізнесі». Наявність цієї інформації дасть можливість студентам опанувати теоретичний лекційний матеріал та набути практичні навички щодо способів залучення інвестиційних ресурсів, оцінки інвестиційної привабливості підприємств готельно-ресторанного бізнесу, розробки інвестиційної стратегії, підготовки інвестиційних проєктів та їх техніко-економічне обґрунтування, що передбачено навчальною програмою.

Для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної і заочної форм навчання.

ЗМІСТ

Передмова	4
Структура навчальної дисципліни	6
Методи контролю	7
Рекомендована література	8
Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	10
<i>Модуль 1. Теоретичні основи організації процесу інвестування</i>	10
Тема 1. Теоретико-методологічні засади інвестування	10
Тема 2. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності	15
Тема 3. Фінансові інвестиції	19
Тема 4. Оцінка ефективності реальних інвестицій	25
Тема 5. Інноваційна форма інвестицій	29
<i>Модуль 2. Реалізація інвестиційної діяльності та оцінка її ефективності</i>	33
Тема 6. Інвестиційна привабливість та її оцінка	33
Тема 7. Інвестиційні проєкти	43
Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційних проєктів	48
Індивідуальні завдання	50

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи розроблені відповідно до робочої програми з дисципліни і призначені для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання спеціальності 241 – Готельно-ресторанна справа.

Вивчення дисципліни «Інвестування в готельно-ресторанному бізнесі» передбачає засвоєння навчального матеріалу лекцій, практичних занять, а також у формі самостійної роботи, призначеної формувати практичні навички роботи студентів із спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем функціонування готельно-ресторанного господарства для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів для підприємств готельного та ресторанного бізнесу.

Метою вивчення дисципліни «Інвестування у готельному і ресторанному бізнесі» є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи знань у галузі управління інвестиційною діяльністю підприємств ГРБ, засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що мають забезпечувати її ефективність.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інвестування у готельному і ресторанному бізнесі» є:

- набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань сутності, мети та функцій інвестицій для розвитку економіки;
- опанування студентами методологічних засад та методичного інструментарію інвестиційного менеджменту;
- оволодіння навичками оцінки та прогнозування розвитку інвестиційного ринку, оцінки інвестиційної привабливості підприємств ГРБ;
- набуття навичок розробки інвестиційної стратегії підприємств ГРБ та механізму її реалізації, а також розробки стратегії формування інвестиційного капіталу підприємства та управління ним;
- опанування студентами навиків щодо порядку підготовки реальних інвестиційних проєктів підприємств ГРБ, оцінки ефективності реальних інвестиційних проєктів та правил прийняття інвестиційних рішень.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- економічну сутність та форми інвестицій;
- основні засади функціонування інвестиційного ринку, його структуру;
- форми і напрями мобілізації інвестицій для економічного розвитку України;
- сутність, форми та роль заощаджень у підвищенні добробуту населення та підвищення економічного зростання вітчизняної економіки;
- основні напрями інвестиційної політики в сучасних умовах;
- особливості формування інвестиційної стратегії підприємства залежно від стадії його економічного розвитку;
- особливості організації передінвестиційних досліджень, у т.ч. структуру та основні етапи розробки бізнес-планів інвестиційних проєктів;

- основні підходи до обґрунтування доцільності інвестування та аналізу ефективності інвестиційних рішень з урахуванням фактору часу;
- основні джерела формування інвестиційних ресурсів;
- особливості фінансового забезпечення інвестування, структуру та порядок розробки бізнес-плану інвестиційного проєкту.

вміти:

- аналізувати основні напрямки інвестиційної політики в Україні;
- володіти методами кількісного фінансово-інвестиційного аналізу та проводити відповідні розрахунки;
- здійснювати вибір ефективних джерел та форм інвестування відповідно до стратегічних напрямків діяльності підприємства;
- володіти основними підходами до розробки бізнес-планів реальних інвестиційних проєктів;
- оцінювати й аналізувати інвестиційну політику, що реалізується в країні, оцінювати інвестиційні портфелі та інвестиційні проєкти.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин													
	денна форма						заочна форма							
	Усього	Аудиторних	у тому числі				с.р.	Усього	Аудиторних	у тому числі				с.р.
л			п	лаб	с	л				п	лаб	с		
1 курс, 1 семестр														
Модуль 1. Теоретичні основи організації процесу інвестування														
Тема 1. Теоретико-методологічні засади інвестування.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 2. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 3. Сутність фінансових інвестицій та оцінка їх ефективності.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 4. Оцінка ефективності реальних інвестицій.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 5. Інноваційна форма інвестицій.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Модуль 2. Реалізація інвестиційної діяльності та оцінка її ефективності														
Тема 6. Інвестиційна привабливість та її оцінка.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 7. Інвестиційні проєкти.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційних проєктів.	15	4	2	2			11	15	2	1	1			13
ВСЬОГО	120	32	16	16			88	120	16	8	8			104

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійної роботи – оцінюється максимально 4 бали.

2. Поточна перевірка виконання практичних робіт студентів (максимальна оцінка – 4 бали).

3. Виконання індивідуального завдання студентів за узгодженою темою (максимальна оцінка – 10 балів).

4. Письмове опитування студентів за змістовними модулями (максимальна оцінка – 17 балів).

Розподіл балів, які отримують студенти

МКР 1 17 балів					МКР 2 17 балів					Індивідуальна робота	Підсумковий тест (залік)	Сума
ЗМ-1 28 балів					ЗМ-2 28 балів							
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		Т 6	Т 7	Т 8	Т 9		10	–	100

Т 1 – Т 10 (теми практичних занять)

ЗМ 1...ЗМ 2 – змістовий модуль

МКР – модульна контрольна робота

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D		
51-60	E	задовільно	не зараховано
21-50	FX	незадовільно	
0-20	F	незадовільно (без права перездачі)	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Про інвестиційну діяльність. Закон України від 20.10.2019 р. № 1560-ХІІ. Дата оновлення: 20.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Бланк І.О., Гуляєва Н.М. Інвестиційний менеджмент: [підручник] / За ред. А.А. Мазаракі. - К.: КНТЕУ, 2003. – 398 с.
3. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
4. Варналій З. С., Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Білик Р. Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
5. Вовчак О.Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / Вовчак О. Д., Руцишин Н. М.; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 463 с.
6. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності: Інвестування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Каравела. 2008. 432с.
7. Інвестування: підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова, А. Ю. Гладченко. Львів: Новий світ-2000, 2019. 388 с.
8. Інвестування: навчальний посібник / М. А. Вознюк, Б. І. Пшик, Г. В. Дурицька; Міністерство освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи". Київ: ДВНЗ "Університет банківської справи", 2017. 526 с.
9. Інвестування: підручник / [М. І. Крупка та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 452 с.
10. Інвестування : підручник, 2-ге вид., перероблене і доповнене. для студентів вищих навчальних закладів, викладачів та фахівців-економістів, які займаються питаннями інвестування / В.Г. Федоренко. – К.: Алерта, 2016. – 448 с.
11. Кальний С. В. Інвестування: практикум: навчальний посібник / С. В. Кальний. Київ: Видавництво «Наукова столиця», 2020. 135 с.
12. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 472 с.
13. Петухова, О.М. Інвестування: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 335 с.
14. Скрипник Г.О. Інвестування. Посібник.2-ге вид. доп. і перероб. К.: ЦП «Компринт», 2018. 350 с.

Додатква

1. Бланк І.А. Управління інвестиціями підприємства: підручник. К.: НікаЦентр, 2017. 480 с.
2. Коюда В.О. Основи інвестиційного менеджменту: підручник. К.: Кондор, 2018. 340 с.
3. Крахмальова Н. А., Ліщук В.В. Інвестиційний клімат і проблеми іноземного інвестування в Україні : монографія. Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет технологій та дизайну. Київ : КНУТД, 2017. 223 с.

4. Музиченко А.С. Державне регулювання інвестиційної діяльності: підручник. К.: Науковий світ, 2016. 345 с.

5. Ушакова М.М. Інвестування, фінансування, кредитування. Стратегія і тактика підприємства: підручник. К.: КНТЕУ, 2017. 191 с.

Інтернет-ресурси

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. URL: <http://www.nfp.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
5. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Модуль 1. Теоретичні основи організації процесу інвестування

Тема 1. Теоретико-методологічні засади інвестування у готельно-ресторанному бізнесі

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами сутності інвестицій, інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу;
- 2) розуміння інвестиційного клімату та чинників, що на нього впливають, також ролі і значення інвестиційної діяльності в розвитку економіки України.

Теоретичні питання

1. Економічна сутність інвестицій. Роль інвестиційного процесу в розвитку економіки.
2. Види та форми інвестицій, їх взаємозв'язок.
3. Чинники, які визначають попит та пропозицію інвестицій.
4. Сутність інвестиційної діяльності та принципи її організації.
5. Інвестиційна політика держави, її принципи і основні напрямки
6. Розвиток інвестиційного ринку в Україні.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Порівняльна характеристика розвитку інвестиційної діяльності у різних країнах.
2. Порівняльна характеристика особливостей розвитку і функціонування інвестиційної діяльності у різних галузях економіки України.
3. Оцінка стану сучасного інвестиційного клімату України.
4. Розгляд чинників впливу на функціонування інвестиційної діяльності в окремій галузі економіки України.

Практичні завдання

1. На підставі статистичних даних проаналізувати динаміку інвестицій за останні 5 років, надати оцінку тенденціям;
2. На підставі статистичних даних проаналізувати динаміку іноземних інвестицій за останні 5 років, надати оцінку тенденціям;
3. На підставі статистичних даних проаналізувати взаємозв'язок між обсягами капітальних інвестицій в економіці та обсягами ВВП, надати оцінку тенденціям.
4. На підставі статистичних даних проаналізувати динаміку інвестицій у заклади тимчасового розміщення і заклади громадського харчування.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Інвестиції – це:

- 1) всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької і інших видів діяльності;
- 2) грошові накопичення;
- 3) відсотки від вигідного вкладення капіталу.

2. Інвестиційний клімат держави – це:

1) сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують діяльність інвесторів;

2) вкладення коштів державою в виробництво галузей групи А;

3) вкладення коштів державою в виробництво галузей групи Б.

3. Інвестиційна діяльність відносно операційної діяльності підприємства:

1) носить пріоритетний характер;

2) рівнозначна;

3) носить підлеглий характер.

4. Найбільш повно відображає зміст терміну інвестиції їх визначення:

1) будь-яке вкладення коштів (засобів), яке не приводить ні до зростання капіталу, ні до отримання прибутку;

2) короткострокове вкладення грошових коштів;

3) всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок яких створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект;

4) грошові внески в статутний фонд підприємства.

5. До об'єктів інвестиційної діяльності відносять:

1) грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, цінні папери;

2) рухоме і нерухоме майно, майнові права, що випливають з авторського права, інтелектуальні цінності, ноу-хау, права користування землею та іншими природними ресурсами;

3) оборотні засоби;

4) трудові ресурси.

6. До категорії осіб інвесторів належать:

1) юридичні і фізичні особи, які вкладають ва об'єкти інвестування власні або залучені кошти;

2) юридичні особи, що здійснюють емісію цінних паперів;

3) юридичні і фізичні особи, що інвестують тільки позичкові і залучені кошти;

4) юридичні особи, що займаються реалізацією інвестиційного проєкту у якості підрядника (виконавця) робіт.

7. Прямі інвестиції – це:

1) вкладення капіталу безпосередньо в об'єкт інвестування;

2) надання капіталу фінансовому посереднику;

3) надання капіталу інвестиційному посереднику.

8. Під інвестиційним ринком розуміють:

1) фінансовий ринок, який складається з грошового ринку і ринку капіталів;

2) вільне від державного керування підприємство, засноване на різних, переважно приватних, формах власності та вільному обміні товарами між виробниками і споживачами відповідно до цін попиту та пропозиції;

3) торгівлю ЦП, випущеними раніше і тим які перебувають в обігу;

4) ринок інвестиційних товарів і ринок фінансових ресурсів (інвестицій).

9. Сукупність підприємств, установ, продукція або послуги яких сприяють реалізації інвестицій називається:

1) інвестиційною сферою;

2) інвестиційним ринком;

- 3) інвестиційним комплексом;
- 4) інвестиційною інфраструктурою.

10. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» забороняється інвестування в об'єкти:

- 1) створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних та інших норм, встановлених законодавством України;
- 2) порушує права та інтереси громадян і юридичних осіб, що охороняються законом;
- 3) порушує інтереси держави;
- 4) положення, зазначені у пунктах 1, 3;
- 5) всі положення, зазначені у пунктах 1–3.

11. Поліпшення інвестиційного клімату – це:

- 1) політична стабільність;
- 2) фінансова стабільність;
- 3) створення умов економічного зростання;
- 4) політико-економічна стабільність, гарантії та захист інвестицій.

12. Інвестиції в грошові активи – це:

- 1) придбання акцій та інших цінних паперів;
- 2) придбання прав на участь в управлінні інших фірм і боргових прав;
- 3) придбання оборотних засобів;
- 4) портфельні інвестиції.

13. Реінвестиції – це:

- 1) початкові інвестиції, або нетто-інвестиції;
- 2) початкові інвестиції плюс прибуток і амортизаційні відрахування від реалізації проекту;
- 3) вільні грошові кошти, що залишились на підприємстві після сплати податків;
- 4) процент за користування кредитом.

14. Інвестиції у фізичні активи – це:

- 1) придбання виробничих приміщень, споруд, машин і обладнання;
- 2) придбання оборотних засобів;
- 3) інвестиції в нематеріальні активи;
- 4) науково-технічна продукція.

15. Інвестиції в нематеріальні активи:

- 1) «ноу-хау», патенти, винаходи;
- 2) підготовка кадрів для майбутнього виробництва;
- 3) придбання ліцензій, розробка торгової марки та ін.;
- 4) придбання цінних паперів.

16. До об'єктів інвестиційної діяльності належать:

- 1) грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, цінні папери;
- 2) рухоме і нерухоме майно, майнові права, що випливають з авторського права, інтелектуальні цінності, ноу-хау, права користування землею та іншими природними ресурсами;
- 3) оборотні засоби;
- 4) трудові ресурси.

17. До категорії осіб інвесторів належать:

- 1) юридичні і фізичні особи, які вкладають в об'єкти інвестування власні або залучені кошти;
- 2) юридичні особи, що здійснюють емісію цінних паперів;
- 3) юридичні і фізичні особи, що інвестують тільки позичкові і залучені кошти;
- 4) юридичні особи, що займаються реалізацією інвестиційного проєкту у якості підрядника (виконавця) робіт.

18. Інвестиційний ринок - це:

- 1) ринок об'єктів тільки реального інвестування;
- 2) ринок інструментів тільки фінансового інвестування;
- 3) ринок як об'єктів реального інвестування, так і інструментів фінансового інвестування;
- 4) ринок кредитних ресурсів.

19. Ринок об'єктів реального інвестування – це:

- 1) ринок капітальних вкладень; нерухомості; об'єктів, що приватизуються;
- 2) ринок цінних паперів;
- 3) ринок грошових активів;
- 4) валютний ринок.

20. Ринок інструментів фінансового інвестування – це:

- 1) фондовий ринок;
- 2) грошовий ринок;
- 3) фондовий і грошовий ринок;
- 4) ринок цінних паперів, довгострокових кредитів, депозитів.

21. Що належать до елементів інвестиційної інфраструктури?

- 1) проєктні та будівельні фірми, інжиніринго-консалтингові фірми, фірми-девелопери, ріелтери, тендерні комітети, фондові біржі;
- 2) товарні біржі, біржі праці;
- 3) роздрібна мережа магазинів;
- 4) податкові інспекції, державні контрольно-ревізійні служби.

22. Зміст інвестиційної політики підприємства полягає у:

- 1) виборі і реалізації найбільш ефективних шляхів розширення матеріально-технічної бази;
- 2) формуванні і оцінці кредитного портфеля підприємства;
- 3) вивченні і обліку умов зовнішнього ринкового середовища і кон'юнктури ринку;
- 4) нормуванні оборотних активів, визначенні нормативу власних оборотних коштів.

23. Стан інвестиційного ринку характеризує:

- 1) ціна капіталу;
- 2) конкуренція і монополія;
- 3) стан попиту і пропозиції;
- 4) ринкова інфраструктура.

24. Ступінь активності інвестиційного ринку характеризують:

- 1) попит;
- 2) пропозиція;
- 3) ринкова кон'юнктура (стан попиту і пропозиції);

4) посередники.

25. Вивчення кон'юнктури інвестиційного ринку включає:

- 1) спостереження за поточною активністю (моніторинг показників попиту, пропозиції);
- 2) аналіз та прогнозування кон'юнктури ринку;
- 3) дослідження процесів приватизації та роздержавлення;
- 4) виявлення галузей, що викликають найбільший інвестиційний інтерес з точки зору ефективності капіталу, що інвестується.

Тема 2. Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 3) усвідомлення студентами сутності інвестиційного проекту, інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу;
- 4) розуміння інвестиційного клімату та чинників, що на нього впливають, також ролі і значення інвестиційної діяльності в розвитку економіки України.

Теоретичні питання

1. Держава як суб'єкт інвестування.
2. Інвестори та учасники інвестиційної діяльності.
3. Мотивація інвестиційної діяльності.
4. Поняття про інвестиційний проект. Класифікація інвестиційних проектів.
5. Типи проектного фінансування.
6. Теорія інвестиційного портфеля. Види портфелів та їх взаємозв'язок.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Переваги та недоліки використання адміністративно – правових методів регулювання інвестиційної діяльності.
2. Система найбільш ефективних, економічних методів регулювання інвестиційної діяльності.
3. Оцінка впливу на функціонування інвестиційної діяльності одного чи декількох економічних, грошово-кредитних та адміністративно – правових методів.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Яка мета державного регулювання інвестиційної діяльності?

- 1) недопущення недержавних підприємців до виконання державних замовлень в інвестиційній сфері;
- 2) забезпечення реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики;
- 3) скорочення централізованих капітальних вкладень;
- 4) розмежування функцій державних і недержавних інвесторів в інвестиційному процесі.

2. У яких формах проводиться державне регулювання інвестиційної діяльності?

- 1) запровадження обмежень і втручання в інвестиційний процес;
- 2) адміністративне керівництво інвестиційною сферою;
- 3) пряме управління державними інвестиціями, регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності та контроль за її здійсненням;
- 4) формування ринкової інфраструктури.

3. Які елементи включає управління державними інвестиціями?

- 1) антимонопольні заходи;
- 2) проведення кредитної політики;
- 3) планування, визначення умов і виконання конкретних дій з інвестування бюджетних і позабюджетних коштів;
- 4) ціноутворення в інвестиційній сфері.

4. Відберіть організаційно-правові методи регулювання інвестиційної діяльності:

1) розробка відповідного законодавства, ліцензування інвестиційної діяльності, державна експертиза інвестиційних програм і проєктів;

2) амортизаційна політика;

3) політика облікової ставки НБУ;

4) система оподаткування.

5. Відберіть економічні методи регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності:

1) приватизація і роздержавлення;

2) державна експертиза інвестиційних програм і проєктів;

3) амортизаційна політика, система оподаткування, ціноутворення та надання фінансової допомоги;

4) розробка державних норм і стандартів в інвестиційній сфері.

6. Відберіть грошово-кредитні методи регулювання інвестиційної діяльності:

1) дотації, субсидії, субвенції;

2) визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами;

3) ціноутворення в інвестиційній сфері;

4) політика обов'язкових резервів для банків, облікової ставки НБУ та операції на відкритому ринку цінних паперів.

7. Які заходи грошово-кредитної політики сприяють розвитку інвестиційної діяльності?

1) вдосконалення існуючих та впровадження нових фінансових інструментів нагромадження та залучення капіталу;

2) розширення видів та напрямків інвестиційної діяльності фінансово-кредитних установ, участь в інвестиціях у складі промислово-фінансових груп;

3) згортання операцій на відкритому ринку цінних паперів, заборона купівлі-продажу цінних паперів банківськими установами;

4) підвищення облікової ставки Нацбанку і відповідно до цього – процентних ставок за користування кредитом, згортання і обмеження довгострокового кредитування суб'єктів інвестиційної діяльності.

8. Активізації інвестиційної діяльності сприяють такі заходи держави:

1) впровадження нового прогресивного порядку визначення амортизації з більш широким використанням прискореної амортизації основних фондів і своєчасна індексація балансової вартості основних фондів відповідно до рівня інфляції;

2) підвищення ставки податку на прибуток, запровадження нових видів податків для підприємств-інвесторів;

3) підвищення процентних ставок за користування довгостроковими кредитами банків;

4) підвищення норми банківських резервів.

9. Макроекономічні передумови активізації інвестиційного процесу – це:

1) скасування пільг для інвесторів (включно з іноземними);

2) зростання банківського проценту;

3) впорядкування системи оподаткування, зростання кількості податків та податкових ставок;

4) послаблення жорсткості грошової політики і збільшення внутрішнього попиту, стримування інфляції.

10. Регіональна інвестиційна програма – це:

- 1) форма організації розвитку регіону з виділенням пріоритетних напрямків інвестиційних витрат;
- 2) залучення коштів обласного і районних бюджетів;
- 3) набір інвестиційних проєктів;
- 4) соціальна програма (забезпечення сприятливих умов проживання на даній території).

11. Державне замовлення на виконання робіт в інвестиційній сфері розміщується:

- 1) шляхом закріплення державних підрядників за конкретним об'єктом;
- 2) шляхом укладання підрядних контрактів між державними органами і державними підприємствами;
- 3) на конкурсній основі з урахуванням економічної вигідності цих замовлень для підприємств та організацій;
- 4) шляхом прийняття відповідного закону.

12. З якою метою проводиться експертиза інвестиційного проєкту?

- 1) з метою контролю за якістю проєктування, обґрунтованістю прийнятих рішень і вартістю будівництва;
- 2) з метою організації фінансування;
- 3) з метою отримання дозволів на відведення земельного майданчика;
- 4) з метою залучення підрядників.

13. Обов'язковій державній експертизі підлягають:

- 1) інвестиційні програми і проєкти за рахунок недержавних інвестицій;
- 2) проєкти реальних інвестицій недержавних інвесторів;
- 3) інвестиційні програми та проєкти будівництва, що здійснюються із залученням бюджетних коштів та коштів державних підприємств, установ та організацій;
- 4) проєкти будівництва об'єктів соціальної сфери.

14. Хто організовує експертизу інвестиційних проєктів?

- 1) державні органи влади ;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) інвестор (замовник);
- 4) залучені підрядні фірми.

Розв'язування задач

Задача 1.

Визначте чисті інвестиції за різними проєктами і дайте якісну їх оцінку:

I проєкт. Обсяг валових інвестицій – 120 000 грн., амортизаційні відрахування – 120 000 грн.

II проєкт. Обсяг валових інвестицій – 140 000 грн., амортизаційні відрахування – 120 000 грн.

III проєкт. Обсяг валових інвестицій – 100 000 грн., амортизаційні відрахування – 105 000 грн.

Задача 2.

Дохідність портфеля за перший рік становила 20 %, за другий – 40 %, а за третій – (–10) %. Визначити дохідність портфеля за весь період (середню арифметичну дохідність).

Задача 3.

Інвестиційний фонд у періоді t придбав до портфеля акції компаній А (42,6 % вартості портфеля), компанії В (23,5 % вартості) і компанії С (33,9 % вартості), дохідністю відповідно – 22,6 %; 20,8 % та 18,9 %.

Визначити дохідність портфеля цінних паперів (ex post) R.

Задача 4.

Визначити початкові інвестиції, виходячи із наступних даних:

- ціна нового обладнання – 250 000 грн.;
- податки на дохід від реалізації старих активів – 3 800 грн.;
- дохід від продажу старого обладнання – 35 000 грн.;
- транспортні витрати – 5 000 грн.;
- витрати на монтаж нового обладнання – 10 500 грн.;
- податкові пільги на інвестиції – 2 500 грн.

Задача 5.

У табл. 1 наведені дані про дохідність паперів А і В за чотири роки. Визначити коваріацію дохідності цих паперів.

Таблиця 1

Вихідні дані		
Рік	Дохідність А (rA)	Дохідність В (rB)
1	0,1	0,12
2	0,16	0,18
3	0,14	0,14
4	0,17	0,15

Тема 3. Фінансові інвестиції

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами фінансових інвестицій, фінансового капіталу та фінансового ринку;
- 2) розуміння різниці між ринком інвестицій та ринком інвестиційних товарів.

Теоретичні питання

1. Фінансові інвестиції. Види фінансових інвестицій.
2. Цінні папери як інструменти фінансових інвестицій.
3. Фінансовий ринок.
4. Ринок цінних паперів.
5. Портфель фінансових інвестицій, види портфелів.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Характеристика основних джерел фінансового інвестування.
2. Особливості та умови залучення фінансових джерел в інвестиційній діяльності.
3. Інвестиційні інститути як спеціалізовані учасники фондового ринку.
4. Органи регулювання ринку цінних паперів та їх функції.
5. Моделі оцінки вартості інструментів фондового ринку.
6. Оцінка переваг та недоліків методик визначення реальної грошової ставки.
7. Основні чинники, що перешкоджають розвиткові українського фінансового ринку.
8. Оцінка переваг та недоліків різних джерел формування капіталу.
9. Оцінка переваг і недоліків фінансування інвестиційних проєктів за рахунок емісії власних цінних паперів.
10. Вибір найбільш і найменш дохідних цінних паперів, що перебувають в емітуються українськими підприємства, банками.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Фінансові інвестиції - це вкладення в:

- 1) матеріальні активи;
- 2) нематеріальні активи;
- 3) цінні папери, вклади і депозити.

2. На фондових біржах здійснюється торгівля:

- 1) основними виробничими фондами;
- 2) нематеріальними активами;
- 3) цінними паперами.

3. Ощадні сертифікати є:

- 1) долевыми цінними паперами;
- 2) борговими цінними паперами;
- 3) деривативами.

4. Головною метою формування інвестиційного портфеля є:

- 1) забезпечення реалізації політики фінансового інвестування шляхом підбору найбільш прибуткових і безпечних фінансових інструментів;
- 2) залучення коштів для здійснення реальних інвестицій;

3) встановлення оптимальних пропорцій між фінансовими і реальними інвестиціями.

5. Векселі є:

- 1) дешевими цінними паперами;
- 2) борговими цінними паперами;
- 3) деривативами.

6. Агресивний інвестиційний портфель:

- 1) має мінімальний рівень інвестиційного ризику;
- 2) має середній рівень інвестиційного ризику;
- 3) орієнтований на отримання максимального поточного прибутку або приросту капіталу незалежно від ступеня ризику.

7. Консервативний інвестиційний портфель:

- 1) має мінімальний рівень інвестиційного ризику;
- 2) має середній рівень інвестиційного ризику;
- 3) орієнтований на отримання максимального поточного прибутку або приросту капіталу незалежно від ступеня ризику.

8. Помірний (компромісний) інвестиційний портфель:

- 1) має мінімальний рівень інвестиційного ризику;
- 2) має середній рівень інвестиційного ризику;
- 3) орієнтований на отримання максимального поточного прибутку або приросту капіталу незалежно від ступеня ризику.

9. Інвестиційний портфель – це:

- 1) грошові засоби на розрахунковому рахунку підприємства;
- 2) чистий прибуток підприємства;
- 3) сукупність фінансових інструментів.

10. Цінні папери, обіг яких дозволено на території України, можуть випускатися в таких формах:

- 1) тільки в документарній формі;
- 2) тільки у бездокументарній формі;
- 3) у документарній та бездокументарній формах.

11. Акції є:

- 1) долевими цінними паперами;
- 2) борговими цінними паперами;
- 3) деривативами.

12. Облігації є:

- 1) долевими цінними паперами;
- 2) борговими цінними паперами;
- 3) деривативами.

13. У яких формах здійснюється фінансове інвестування?

- 1) придбання цілісних майнових комплексів;
- 2) вкладання капіталу в статутні фонди, в дохідні види фондових грошових інструментів;
- 3) нове будівництво та розширення діючих підприємств;
- 4) придбання ліцензій, патентів, `ноу-хау`.

14. Основними видами дохідних фондових інструментів є:

- 1) цінні папери, що перебувають у вільному обігу на ринку;
- 2) депозитні вклади в комерційних банках;
- 3) короткострокові кредити;
- 4) іноземна валюта.

15. Комплексна оцінка інвестиційних якостей акцій включає:

- 1) оцінку якісного складу керівництва та іншого персоналу підприємства-емітента;
- 2) оцінку галузі, основних показників господарської діяльності і фінансового стану емітента, характеру обігу акцій на фондовому ринку, умов емісій, їх поточної ринкової вартості та рівня ризику;
- 3) оцінку привабливості регіонів і окремих територій;
- 4) оцінку розрахунково-платіжної дисципліни підприємства-емітента.

16. Найбільш повно характеризують інвестиційні якості облігацій показники:

- 1) чистого прибутку та рентабельності господарства;
- 2) фінансового стану емітента;
- 3) інвестиційної привабливості регіонів і окремих територій, фінансового стану емітента, умов емісії та характеру обігу облігацій на фондовому ринку, рівня ризику;
- 4) обсягів випуску і реалізації продукції.

17. Комплексна оцінка інвестиційних якостей ощадних сертифікатів включає оцінку:

- 1) фінансово-господарської діяльності підприємств;
- 2) ліквідності та платоспроможності підприємств;
- 3) дивідендної політики підприємства;
- 4) надійності банків-емітентів, умов емісії та характеру обігу ощадних сертифікатів, рівня ризику.

18. Що розуміють під портфелем цінних паперів?

- 1) реальні інвестиційні проекти;
- 2) сукупність цінних паперів, які належать інвестору і випущені різними емітентами;
- 3) сукупність ліцензій, патентів, `ноу-хау`;
- 4) права володіння майном та іншими ресурсами.

19. Яке значення для інвестора має диверсифікація портфеля цінних паперів ?

- 1) забезпечує пропорції між реальними та фінансовими інвестиціями;
- 2) забезпечує найбільш важливе для інвестора співвідношення між дохідністю і ризиком вкладень в цінні папери;
- 3) надає право контролю за діяльністю підприємств-емітентів;
- 4) забезпечує однорідність фінансових вкладень.

20. В якому випадку портфель інвестора вважається збалансованим?

- 1) якщо до його складу включені акції одного емітента;
- 2) якщо його склад забезпечує реалізацію інвестиційних цілей (безпеку вкладень, дохідність, зростання капіталу, ліквідність) інвестора;
- 3) якщо до його складу включені безризикові державні цінні папери;
- 4) якщо інвестор придбав ощадні сертифікати.

21. У чому полягає активний спосіб управління портфелем цінних паперів?

- 1) вибір цінних паперів та їх купівля-продаж залежно від строків користування ними;
- 2) тривале утримання портфеля в незмінному стані;
- 3) перегляд портфеля тільки за умов зміни доходності державних цінних паперів;
- 4) придбання цінних паперів із заздалегідь визначеним ступенем ризику.

22. Які основні форми одержання доходів від інвестицій в цінні папери?

- 1) чистий прибуток;
- 2) виторг від реалізації продукції;
- 3) дивіденди і проценти;
- 4) премія.

23. Кого із суб'єктів відносять до інвесторів на ринку цінних паперів ?

- 1) акціонерні товариства;
- 2) фізичні особи, корпоративні підприємства, держава, фінансово-кредитні установи;
- 3) державні підприємства та організації;
- 4) нерезиденти України.

24. Первинне розміщення цінних паперів – це:

- 1) продаж емітентом паперів першому інвестору;
- 2) продаж інвестору, що до цього часу не володів цінними паперами;
- 3) продаж на сертифікатному аукціоні;
- 4) безплатна передача трудовому колективу.

25. Дохід від володіння цінним папером – це :

- 1) процент;
- 2) дивіденд;
- 3) прибуток, одержаний від продажу цінного паперу;
- 4) податок на прибуток.

Розв'язування задач

Задача 1.

Майбутня вартість вкладу – 700 ум. од., щорічна відсоткова ставка за простим відсотком – 4 %. Визначити суму початкового вкладу, якщо період нарахування відсотків склав 2 роки.

Задача 2.

Початкова сума 5 000 грн, нарощена 7 500 грн, відсоткова ставка за простим відсотком складає 20 % річних. Знайти період нарахування.

Задача 3.

Нарощена сума 6 000 грн, період нарахування – один квартал, проста відсоткова ставка 12 % річних. Знайти початкову суму.

Задача 4.

Початкова сума 4 500 грн. У першій половині року застосовувалась проста відсоткова ставка 11 % річних, у другій половині року застосовувалась проста відсоткова ставка 14 % річних. Знайти нарощену суму.

Задача 5.

Початкова сума 3 000 грн, нарощена 3 300 грн, період нарахування 0,5 року. Знайти просту відсоткову ставку.

Задача 6.

Початкова сума вкладу – 2 000 ум.од., щомісячна відсоткова ставка за простим відсотком – 3 %. Визначити майбутню вартість вкладу через рік.

Задача 7.

Нарощена сума 7 000 грн, період нарахування 0,5 року, проста відсоткова ставка 15% річних. Знайти початкову суму.

Задача 8.

Початкова сума 6 000 грн, нарощена 7 200 грн, відсоткова ставка за простим відсотком складає 10 % річних. Знайти період нарахування.

Задача 9.

Початкова сума 4 000 грн, нарощена 4 400 грн, період нарахування 0,5 року. Знайти просту відсоткову ставку.

Задача 10.

Початкова сума 3 000 грн. У першій половині року застосовувалась проста відсоткова ставка 16 % річних, у другій половині року застосовувалась проста відсоткова ставка 13 % річних. Знайти нарощену суму.

Задача 11.

Випущена облігація з терміном погашення через 5 років. Номінал облігації дорівнює 500 грн., а річна відсоткова ставка, яка визначає річний відсотковий платіж, становить 12%. Середня відсоткова ставка на ринку облігацій даного типу також 12%. Необхідно оцінити вартість облігації.

Задача 12.

Оцінити вартість облігації, випущеної терміном на 1 рік, номіналом 650 грн. з виплатою всієї суми відсотків при погашенні за ставкою 40% до номіналу, якщо до погашення залишилося 6 місяців, а ставка прибутковості становить 60% річних.

Задача 13.

Прогнозуються наступні дивідендні виплати за акцією:

1 рік – 6 у.о.; 2 рік – 6,3 у.о.; 3 рік – 7.3 у.о.; 4 рік – 6.9 у.о.; 5 рік – 7.2 у.о.

Ставка прибутковості 24% річних. Визначити вартість акції.

Задача 14.

Останній раз компанія виплатила на кожну акцію дивіденд у розмірі 8,8 у.о. Компанія сподівається, що її дивіденди будуть щорічно зростати на 6%. Визначити ціну акції, якщо необхідна ставка дохідності за акціями становить 11%.

Задача 15.

Інвестор купив акції з прогнозом дивідендів 1-й рік 100 грн. та у наступні роки на 20 грн. більше. Норма поточної дохідності 15% в рік. Акції купив на 5 років. Визначити ринкову ціну акції.

Задача 16.

Доходи на дивіденди на звичайні акції фірми щорічно зростали на 6%. Найближчими роками сподіваються на збереження цих темпів приросту. Останній річний дивіденд становив 10.5 у.о./акцію. Визначити вартість звичайної акції фірми, якщо ставка доходу 12%.

Задача 17.

Визначити величину знижки на вексель номіналом 5000 грн., строком 35 днів, якщо ставка дисконту дорівнює 15%.

Задача 18.

Визначити ставку дисконту, якщо номінал векселя 5000 грн., дисконт векселя 150 грн. До погашення залишилося 60 днів.

Задача 19.

Номінал векселя дорівнює 2500грн., за векселем нараховується 20% річних, з початку нарахування відсотків до моменту пред'явлення векселя до оплати пройшло 25 днів. Визначити суму нарахованих відсотків.

Задача 20.

Сертифікат номіналом 5700грн., з купоном 30% був випущений на 70 днів. За якою ціною інвестору потрібно купити сертифікат за 55 днів до погашення, щоб забезпечити дохідність 36%?

Задача 21.

Сертифікат номіналом 5700грн., з купоном 30% був випущений на 70 днів. Визначити суму нарахованих відсотків, які будуть сплачені при погашенні.

Задача 22.

Сертифікат номіналом 5700 грн., з купоном 30% був випущений на 70 днів. Визначити суму, яку одержить інвестор при погашенні сертифікату.

Тема 4. Оцінка ефективності реальних інвестицій

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами сутності інвестицій у виробничі фонди та їх основні показники;
- 2) розуміння проблем і перспектив розвитку реальних інвестицій в Україні.

Теоретичні питання

1. Інвестиції у виробничі фонди, їх сутність і основні показники.
2. Капітальні вкладення як форма реальних інвестицій.
3. Економічний зміст капітальних вкладень та їх роль у розвитку суспільного виробництва.
4. Класифікація і структура капітальних вкладень.
5. Ринок нерухомості. Оцінка об'єктів нерухомості.

Питання для самостійної роботи студента

1. Аналіз стану, тенденцій інвестицій у виробничі фонди за останніх 5 років та ймовірне пояснення виявлених змін.
2. Причини складнощів при оцінці капітальних вкладень та шляхи їх подолання.
3. Визначення та обґрунтування найбільш і найменш дохідних вкладень серед реальних інвестицій.
4. Оцінка функціонування реальних інвестицій у різних секторах економіки.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Під терміном валові інвестиції розуміють:

- 1) грошові кошти, цільові банківські внески, паї, акції та інші цінні папери;
- 2) валові доходи, спрямовані на створення виробничого потенціалу;
- 3) придбання нематеріальних активів з метою впровадження інновацій;
- 4) чисті інвестиції, збільшені на суму амортизаційних відрахувань.

2. Яке співвідношення між валовими і чистими інвестиціями характеризує економічний розвиток країни (стан піднесення економіки) чи суб'єкта господарювання:

- 1) обсяг валових інвестицій менший від суми амортизаційних відрахувань, а сума чистих інвестицій має від'ємне значення;
- 2) валові інвестиції дорівнюють сумі амортизаційних відрахувань, а сума чистих інвестицій дорівнює нулю;
- 3) обсяг валових інвестицій перевищує суму амортизаційних відрахувань, а сума чистих інвестицій має позитивне значення;
- 4) амортизаційні відрахування дорівнюють сумі чистих інвестицій.

3. В яких основних формах здійснюються реальні інвестиції?

- 1) нове будівництво, реконструкція і модернізація діючих підприємств, придбання цілісних майнових комплексів;
- 2) придбання продовольчих товарів, сировини, матеріалів тощо;
- 3) купівля цінних паперів на фондовому ринку;
- 4) надання кредитів.

4. Яке найбільш повне визначення капітальних вкладень?

- 1) сукупність товарно-матеріальних цінностей, що використовуються підприємствами для здійснення господарсько-фінансової діяльності;
- 2) грошове вираження витрат, пов'язаних із створенням і відтворенням основних фондів, придбанням обладнання, машин, устаткування та інших засобів виробництва;
- 3) оборотні кошти, спрямовані (авансовані) на придбання оборотних активів;
- 4) довгострокові кредити банків, надані підприємствам для житлового будівництва.

5. Під відтворювальною структурою капітальних вкладень розуміють:

- 1) склад капітальних вкладень за галузями і напрямками діяльності;
- 2) співвідношення витрат, спрямованих на нове будівництво, реконструкцію і розширення діючих підприємств, технічне переозброєння (модернізацію) підприємств, впровадження нової техніки і передової технології;
- 3) співвідношення між капітальними вкладеннями в розрізі підприємств різних форм власності і форм господарювання;
- 4) співвідношення між завершеними і незавершеними капітальними вкладеннями.

6. Під технологічною структурою капітальних вкладень розуміють:

- 1) співвідношення витрат в розрізі джерел фінансування капітальних вкладень;
- 2) співвідношення між витратами на здійснення будівельно-монтажних робіт; придбання основних фондів, обладнання, машин, інвентаря, інші капітальні роботи і витрати;
- 3) співвідношення витрат, пов'язаних з новим будівництвом, реконструкцією, розширенням і модернізацією діючих підприємств, з впровадженням передових технологій;
- 4) структурні зміни в складі основних і оборотних засобів підприємства.

7. За призначенням капітальні вкладення спрямовуються на:

- 1) загальнобудівельні та проєктні роботи;
- 2) будівництво об'єктів виробничого і невиробничого характеру;
- 3) просте та розширене відтворення;
- 4) нове будівництво та реконструкцію.

8. Капітальні вкладення здійснюються за рахунок таких джерел:

- 1) власні кошти, кредити банку, бюджетне фінансування;
- 2) цінні папери, депозитні вклади та інші фінансові інструменти;
- 3) чистий прибуток підприємства;
- 4) непрямі податки та податкові кредити.

9. На яких вихідних даних ґрунтується економічна оцінка виробничих фондів та нерухомості?

- 1) ліквідаційній вартості майна;
- 2) балансовій (залишковій) вартості основних фондів або експертній оцінці;
- 3) витратах, пов'язаних із придбанням земельних ділянок;
- 4) витратах на проєктно-пошукові роботи.

10. Показник питомих капітальних вкладень визначається як:

- 1) середньорічна норма прибутковості інвестицій;

2) обсяг капітальних вкладень, що припадає на одиницю введення в дію виробничих потужностей або на одиницю приросту виробництва продукції (робіт, послуг);

3) вартість введення в дію основних виробничих фондів;

4) вартість будівельно-монтажних робіт.

Розв'язування задач

Задача 1.

Оцінити вартість земельної ділянки, якщо капіталізований чистий дохід від заведеної земельної ділянки складає 98000 у.о. (очікувана ціна продажу), а витрати на спорудження об'єктів нерухомого майна на земельній ділянці складає 43500 у.о.

Задача 2.

Підприємство розглядає доцільність придбання нової технологічної лінії по ціні 18000 тис. у.о. За прогнозами зразу після пуску лінії щорічні надходження після відрахування податків становитимуть 5700 у.о. Робота лінії розрахована на 5 років. Ліквідаційна вартість лінії дорівнює витратам на її демонтаж. Необхідна норма прибутку 12%. Визначити NPV.

Задача 3.

Інвестор планує одержати 20% доходу на свої інвестиції в об'єкт нерухомості. Для фінансування угоди є можливість отримати кредит у розмірі 80% від вартості цього об'єкта нерухомості під 12% річних. Визначити ставку капіталізації та вартість об'єкта нерухомості при умові, якщо чистий операційний дохід від нього становить 50 000 грн.

Задача 4.

Ділянка землі приносить щорічний дохід у розмірі 5000 грн., що за розрахунками власника ділянки складає 5% величини витрат за його придбання. Визначити вартість земельної ділянки.

Задача 5.

Інвестор планує придбати споруду вартістю 2 млн. грн. Для часткового фінансування цієї угоди отримано кредит на суму 800 тис грн, вартість якого 22 % річних. При цьому інвестор планує здавати споруду в оренду з метою отримати 15 % доходу на свої інвестиції.

Визначити коефіцієнт капіталізації та зробити відповідні висновки з зазначенням необхідного розміру чистого операційного доходу.

Задача 6

Визначити вартість об'єкту нерухомості, який виставлено на продаж. Відомо, що дійсний валовий дохід цього об'єкту становить 250 000 грн. За угодами, які раніше було укладено з нерухомістю в цьому регіоні одержані дані, які представлені в табл.

Таблиця

Дані щодо умов продажу подібних об'єктів нерухомості в регіоні

Об'єкт	Ціна продажу, грн.	Дійсний валовий дохід, грн.
1	2 250 000	280 000
2	3 212 000	310 000
3	1 830 000	220 000

Задача 7

Визначте ставку капіталізації, за якої має здійснюватися оцінка вартості об'єкта нерухомості, що здається в оренду з щорічною орендною платою у 10 тис. €. Термін обслуговування будівлі складає 25 років, передбачена норма прямолінійного повернення інвестицій та дохідність на рівні 15 %.

Задача 8

Комерційне приміщення здається в оренду на термін 8 років. Після закінчення терміну оренди приміщення втрачає свою початкову вартість через знос на 15 %. Протягом прогнозного періоду на ринку комерційної нерухомості прогнозується зростання цін зі щорічним темпом 3 %. Ставка доходу на вкладений капітал очікується на рівні 20 %. Визначте вартість комерційного приміщення на початку прогнозного періоду, якщо чистий щорічний операційний дохід від здавання його в оренду складе 56 тис. грн.

Задача 9

Готельне підприємство планує через 4 роки придбати будівлю. Згідно експертним оцінкам, майбутня вартість будівлі становить 560 тис. грн. Визначити, яку суму коштів необхідно розмістити на депозитний рахунок банку, щоб через 4 роки отримати достатню суму коштів, якщо:

- а) ставка за депозитними рахунками встановлена в розмірі 15 % річних з щомісячних нарахуванням відсотків;
- б) ставка складає 17 % річних з щоквартальним нарахуванням відсотка;
- в) ставка – 25 % з нарахуванням складних відсотків один раз на рік. Зробіть висновки.

Задача 10

Готельне підприємство планує через три роки придбати нове обладнання. Очікується, що майбутня вартість обладнання становить 900 тис. грн.

Визначте, яку величину грошових коштів необхідно розмістити на депозитний рахунок банку, щоб через три роки отримати достатню суму коштів, якщо:

- а) ставка за депозитними рахунками встановлена в розмірі 17 % річних з щомісячним нарахуванням відсотків;
- б) ставка 21 % з нарахуванням складних відсотків один раз на рік.

Тема 5. Інноваційна форма інвестицій

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами сутності інновацій та інноваційної діяльності;
- 2) розуміння проблем і перспектив розвитку інноваційної форми інвестування в Україні.

Теоретичні питання

1. Інноваційна форма інвестицій.
2. Види інтелектуальної власності та процес здійснення інтелектуальних інвестицій.
3. Джерела фінансування інтелектуальних інвестицій.
4. Розвиток інноваційної форми інвестування в Україні: проблеми та перспективи.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Оцінка стану та тенденцій функціонування інноваційної діяльності в Україні за остання 10 років та їх ймовірне пояснення.
2. Особливості, переваги і недоліки розвитку та функціонування інновацій в Україні.
3. Заходи щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності в Україні.
4. Інструменти регулювання розвитку інноваційної діяльності та ефективність їх застосування в Україні.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Результатом інноваційної діяльності є:

- 1) інтелектуальний продукт;
- 2) інновації;
- 3) інвенція;
- 4) технології.

2. Комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва називається:

- 1) інновація;
- 2) дослідження;
- 3) розробки;
- 4) винаходи.

3. Конкурентоспроможність країни на світовому ринку залежить від:

- 1) здатності генерувати ідеї;
- 2) кількості університетів і науково-дослідних інститутів;
- 3) можливості швидко опанувати новації;
- 4) інвестиційних можливостей.

4. Інновація – це:

- 1) новий продукт, виріб, ідея...;
- 2) нова ідея, втілена в продукт виробництва;
- 3) кінцевий результат інноваційної діяльності;
- 4) ідея, реалізована у вигляді готового товару на ринку.

5. Інноваційна діяльність – це

- 1) діяльність, пов'язана з науково-технічними розробками;

- 2) діяльність, спрямована на управління науково-технічним потенціалом фірми;
- 3) робота з розробки, підготовки, і переходу на новий продукт;
- 4) процес впровадження у виробництво нового продукту (послуги).

6. Планування інновацій на підприємстві – це

- 1) процес визначення інноваційного майбутнього організації;
- 2) методи досягнення інноваційної мети організації;
- 3) вибір дій фірми з досягнення інноваційної мети;
- 4) використання інструментів у досягненні інноваційної мети організації.

7. Результатом інноваційних процесів є:

- 1) нововведення;
- 2) інвенція;
- 3) інновація;
- 4) винахід.

8. Інноваційний проєкт – це:

- 1) план довгострокових фінансових укладень;
- 2) бізнес-план;
- 3) програма дій з використання фінансових ресурсів;
- 4) завдання з визначеними вихідними даними і плановими результатами (цілями), що обумовлюють засіб його вирішення;

9. До головних ознак інноваційного проєкту не належить:

- 1) зміна стану після досягнення мети проєкту;
- 2) обмеженість у часі;
- 3) обмеженість ресурсів;
- 4) складність.

10. До внутрішнього середовища інноваційного проєкту належать:

- 1) кліматичні умови;
- 2) рівень інформаційних технологій;
- 3) умови і рівень життя;
- 4) стиль керівництва проєктом.

11. До етапів управління інноваційним проєктом не відносяться:

- 1) початок і побудова проєкту;
- 2) поточне управління й узгодження;
- 3) криза проєкту;
- 4) оцінка проєкту.

12. Гнучкість у плануванні інновацій характеризується:

- 1) взаємозв'язком планів різної тривалості;
- 2) постійним здійсненням планових розрахунків з коректування виробництва;
- 3) еластичністю планування;
- 4) здатністю планів реагувати на прояв випадкових факторів.

13. Інноваційна політика підприємства передбачає:

- 1) створення нових робочих місць;
- 2) оновлення вироблюваної продукції;
- 3) підвищення техніко-технологічного рівня виробництва;

4) диверсифікацію виробництва.

14. Стратегія інноваційної діяльності спрямована на прийняття рішень відносно:

- 1) нових ринків збуту продукції;
- 2) оцінки рівня ризику витрат;
- 3) наукових досліджень та конструкторських розробок;
- 4) досягнення конкурентної переваги підприємства.

15. Назвіть, яка інноваційна стратегія пов'язана з прагненням фірми досягти технічного та ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів:

- 1) наступальна;
- 2) захисна;
- 3) імітаційна;
- 4) залежна.

16. При розробленні інноваційної стратегії підприємства враховуються:

- 1) ринкова позиція підприємства;
- 2) науково-технічна політика підприємства;
- 3) життєвий цикл продукту;
- 4) усі відповіді правильні.

17. Розроблення інноваційної стратегії підприємства спирається на:

- 1) аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища;
- 2) фінансову стійкість підприємства;
- 3) аналіз конкурентної позиції підприємства;
- 4) аналіз фінансового стану конкурентів.

18. Державна інноваційна політика – це:

- 1) сукупність науково-технічних, виробничих, фінансово-збутових та інших заходів, пов'язаних з виробництвом та просуванням на ринок нової продукції;
- 2) політика, яка пов'язана з вибором пріоритетів у науці та техніці;
- 3) регулювання інноваційної діяльності на рівні держави.

19. Засобами захисту винаходів і нових продуктів є:

- 1) патент;
- 2) торгова марка;
- 3) авторське право;
- 4) авторське посвідчення.

20. Бізнес-план може розроблятися з метою:

- 1) моделювання системи управління фірмою;
- 2) подання до місцевих органів влади;
- 3) розвитку управлінських можливостей підприємця;
- 4) зацікавлення інвесторів.

21. Для одержання позитивних результатів під час проведення розрахунків ефективності інноваційного проєкту є необхідним.

- 1) узгодження в розрахунках за часом грошових потоків;
- 2) урахування масштабу проєкту;
- 3) вибір моменту для дисконтування;
- 4) установлення обсягу витрат і вигод проєкту.

22. Проекти затверджуються лише тоді, коли чиста поточна вартість:

- 1) менша нуля;
- 2) більша нуля;
- 3) дорівнює нулю;
- 4) більша одиниці.

23. Інноваційний проєкт є економічно ефективним, якщо індекс рентабельності інновацій:

- 1) дорівнює 0;
- 2) більший 0, але менший 1;
- 3) дорівнює 1;
- 4) більший 1.

24. Які показники ефективності інноваційного проєкту не враховують чинник часу:

- 1) норма прибутку;
- 2) період окупності;
- 3) індекс рентабельності;
- 4) внутрішня норма дохідності.

25. У рамках якої стратегії розробляють підходи до ресурсного забезпечення реалізації ринкових можливостей інноваційного розвитку:

- 1) маркетингової;
- 2) інвестиційної;
- 3) виробничої;
- 4) організаційної.

Модуль 2. Реалізація інвестиційної діяльності та оцінка її ефективності

Тема 6. Інвестиційна привабливість та її оцінка

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами поняття «інвестиційна привабливість» та факторів впливу на зазначений показник;
- 2) розуміння методики оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.

Питання для обговорення

1. Інвестиційна привабливість: сутність та фактори впливу.
2. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства.
3. Шляхи підвищення інвестиційної привабливості підприємств ГРБ.
4. Економічна суть дисконтування.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Інвестиційна привабливість – це інтегральна характеристика, до якої входить:

- 1) інвестиційний клімат, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури і можливості залучення інвестиційних ресурсів;
- 2) інвестиційний клімат, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури;
- 3) особливості формування дохідності інвестицій і рівень інвестиційних ризиків;
- 4) всі відповіді правильні.

2. Інвестиційна привабливість – це інтегральна характеристика підприємств із позиції:

- 1) перспектив розвитку, обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості;
- 2) обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності;
- 3) стану платоспроможності і фінансової стійкості;
- 4) обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості.

3. Інвестиційна привабливість визначається комплексом різноманітних чинників, перелік і значущість яких може змінюватись залежно від:

- 1) цілей та інтересів інвесторів;
- 2) особливостей функціонування та потенціалу підприємства, у яке інвестуються кошти;
- 3) особливостей та динаміки розвитку зовнішнього середовища інвестиційного проекту.
- 4) правильні відповіді 1), 2), 3).

4. Система фінансових коефіцієнтів відображає інтереси:

- 1) короткострокових кредиторів;
- 2) короткострокових кредиторів (інвесторів);
- 3) акціонерів (інвесторів);
- 4) акціонерів та усіх кредиторів.

5. З погляду параметричного аналізу оцінка інвестиційної привабливості – це:

- 1) стан кількісних і якісних параметрів процесу, явища, рівня та динаміки показника;
- 2) характеристика рівня цін для вартісного відображення результатів виробничої діяльності;
- 3) рівень і динаміка одного або декількох показників, що відображає ступінь досягнення мети;
- 4) аналітична процедура якісної характеристики динаміки показників, процесу, системи.

6. Оцінка інвестиційної привабливості проєктів становить:

- 1) характеристику економічного аналізу результатів їх запровадження;
- 2) аналітичну процедуру розрахунку ступеня потенційної ефективності капіталовкладення;
- 3) висновок, кількісно відображений щодо рівня та динаміки показників, які підтверджують ступінь привабливості вкладання інвестицій;
- 4) правильні відповіді 1 та 2.

7. У здійсненні комплексної оцінки інвестиційного потенціалу регіону рекомендовано:

- 1) проаналізувати інвестиційний потенціал на трьох рівнях: глобальному, національному, внутрішньому;
- 2) виокремити кластери сформованості інвестиційного клімату за типами інвесторів.
- 3) проаналізувати окремі складові інвестиційного потенціалу;
- 4) забезпечити комплексність аналізу застосуванням кількісних та якісних методів за рівнями управління та інтересами інвесторів.

8. Інвестиційна привабливість регіонів України оцінюється на основі розмежування за узагальненими показниками:

- 1) рівень загальноекономічного розвитку;
- 2) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону;
- 3) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури галузі;
- 4) демографічна характеристика регіону;
- 5) демографічна характеристика галузі;
- 6) рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону;
- 7) рівень криміногенних, економічних та інших ризиків.

9. До галузей з пріоритетною інвестиційною привабливістю в Україні відносяться:

- 1) електроенергетика;
- 2) хімічна промисловість;
- 3) виробництво натуральної шкіри;
- 4) вугільна промисловість;
- 5) цукрова промисловість;
- 6) нафтодобувна промисловість.

10. До галузей з низькою інвестиційною привабливістю в Україні відносяться:

- 1) електроенергетика;
- 2) хімічна промисловість;
- 3) виробництво натуральної шкіри;
- 4) вугільна промисловість;
- 5) цукрова промисловість.

Розв'язування задач

Задача 1

Необхідно розрахувати інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства та визначити оцінку інвестиційної привабливості підприємства шляхом коригування інтегрального показника. Обґрунтуйте та розробіть систему заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Для виконання задачі необхідна така фінансова звітність підприємства за два роки: «Баланс» (форма № 1), «Звіт про фінансові результати» (форма № 2), «Звіт про рух грошових коштів» (форма № 3).

Методичні рекомендації щодо розв'язування задачі

Інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства – інтегральна характеристика його внутрішнього середовища з урахуванням впливу зовнішнього середовища.

Метою оцінки інвестиційної привабливості для підприємства є виявлення слабких та сильних боків його фінансово-господарської діяльності, для інвестора – визначення стану та потенціалу можливого об'єкта інвестування.

Оцінка інвестиційної привабливості повинна здійснюватися у два етапи.

Перший етап. Розрахунок інтегрального показника з кожного підприємства окремо на основі фінансової та бухгалтерської звітності.

Другий етап. Визначення оцінки інвестиційної привабливості підприємства шляхом коригування інтегрального показника, розрахованого на першому етапі, з урахуванням привабливості на мезоекономічному рівні, впливу результатів фінансово-господарської діяльності та ризиків діяльності підприємства.

На першому етапі для визначення показника привабливості конкретного підприємства використовується метод розрахунку інтегрального показника.

Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції. Для розв'язання зазначених задач та з метою забезпечення об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості підприємств використовується така послідовність визначення інтегрального показника (рисунки 1).

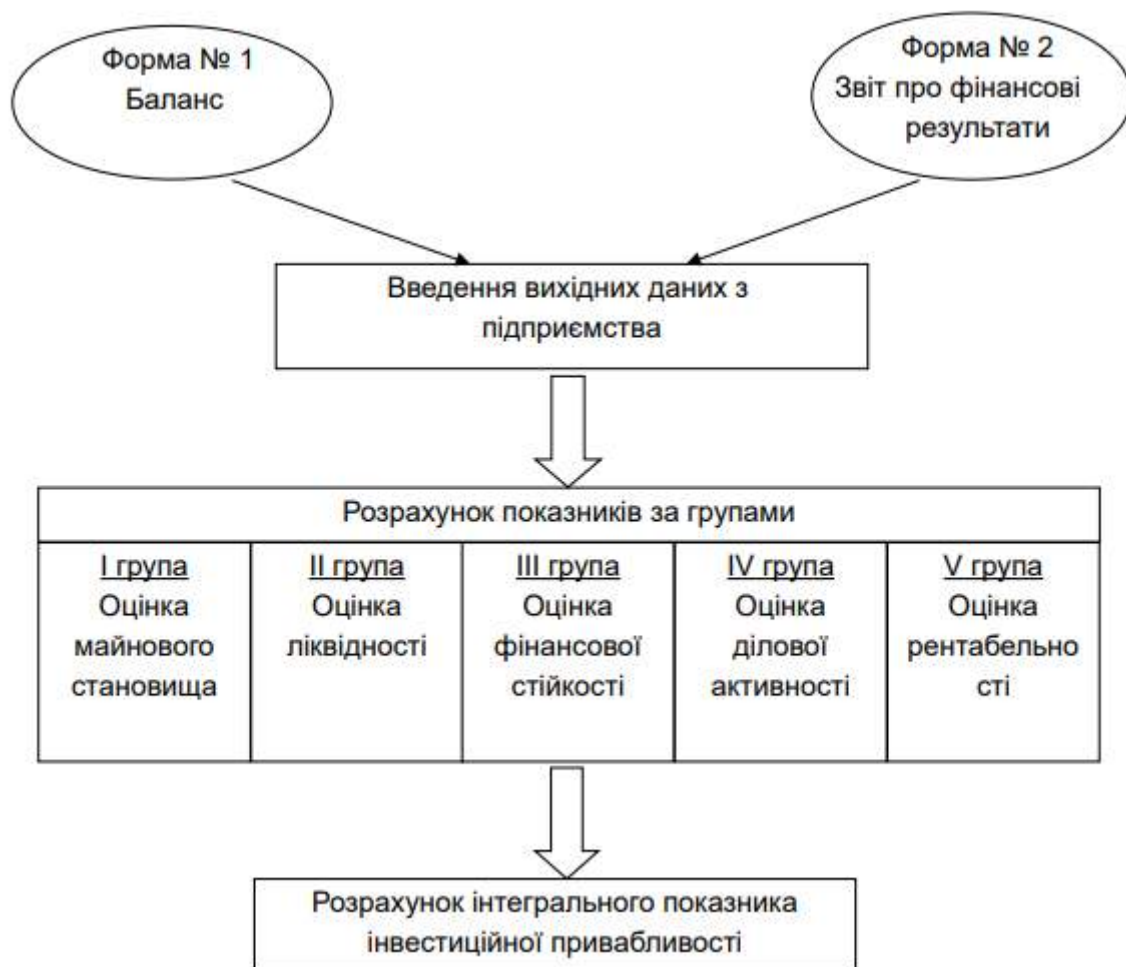

Рисунок 1. Послідовність розрахунку інтегрального показника

Аналіз діючих методик проведення фінансового аналізу з урахуванням Положень (стандартів) бухгалтерської та фінансової звітності [2; 16; 17] дозволяють сформулювати п'ять груп показників (загалом 45 показників), які можна використовувати для визначення інтегрального показника [17] (таблиця 1).

Таблиця 1

Показники визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства

Показник
Перша група. Оцінка майнового становища
1.1 Темпи зростання обігових активів.
1.2 Коефіцієнт придатності необігових активів.
1.3 Коефіцієнт придатності основних засобів.
1.4 Коефіцієнт зносу основних засобів
Друга група. Оцінка ліквідності
2.1 Маневреність власних обігових коштів.
2.2 Коефіцієнт покриття.
2.3 Коефіцієнт швидкої ліквідності.
2.4 Коефіцієнт абсолютної ліквідності.
2.5 Частка обігових коштів у активах.
2.6 Частка виробничих запасів у поточних активах
Третя група. Оцінка фінансової стійкості
3.1 Коефіцієнт фінансової автономії.
3.2 Коефіцієнт залучення власних коштів (фінансової залежності).

- 3.3 Коефіцієнт маневреності власного капіталу.
- 3.4 Коефіцієнт концентрації залученого капіталу.
- 3.5 Коефіцієнт покриття довгострокових вкладень.
- 3.6 Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів.
- 3.7 Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів.
- 3.8 Коефіцієнт структури залученого капіталу.
- 3.9 Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел

Четверта група. Оцінка ділової активності

- 4.1 Балансовий прибуток.
- 4.2 Фондовіддача.
- 4.3 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.
- 4.4 Період оборотності дебіторської заборгованості.
- 4.5 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.
- 4.6 Період оборотності кредиторської заборгованості.
- 4.7 Коефіцієнт оборотності запасів.
- 4.8 Період оборотності запасів.
- 4.9 Коефіцієнт оборотності активів.
- 4.10 Тривалість фінансового циклу.
- 4.11 Тривалість операційного циклу.
- 4.12 Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості.
- 4.13 Оборотноість власного капіталу.
- 4.14 Оборотноість основного капіталу.
- 4.15 Коефіцієнт стійкості економічного зростання.

П'ята група. Оцінка рентабельності

- 5.1 Обсяг чистого прибутку.
- 5.2 Рентабельність продукції.
- 5.3 Рентабельність активів.
- 5.4 Рентабельність власного капіталу.
- 5.5 Рентабельність основного капіталу.
- 5.6 Операційна рентабельність реалізованої продукції.
- 5.7 Чиста рентабельність реалізованої продукції.
- 5.8 Валова рентабельність продажу.

Перша група (оцінка майнового становища) дозволяє з'ясувати джерела формування майна і оцінити, як воно використовується.

Показники ліквідності і платоспроможності (друга група) характеризують можливість підприємства своєчасно та повною мірою провести розрахунки за своїми зобов'язаннями.

Показники фінансової стійкості (третья група) дають можливість визначити фінансовий запас міцності підприємства, тобто стабільність його діяльності з позиції довгострокової перспективи.

Ділова активність підприємства (четверта група) проявляється у динаміці його розвитку, досягненні обраних цілей, розширенні ринків збуту.

Показники рентабельності (п'ята група) характеризують економічну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства проводиться в такій послідовності:

1. Введення вихідних даних з підприємства. Дані вносяться в електронні таблиці, виконані у вигляді форм бухгалтерської і фінансової звітностей, а саме форми № 1 (Баланс підприємства) та форми № 2 (Звіт про фінансові результати).

2. Розрахунок показників за групами.

3. Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості.

Розраховані на другому етапі показники використовуються для визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості з урахуванням їх значимості за формулою:

$$I = \sum_{j=1}^n \prod_{i=1}^n d_i \cdot \frac{|x_{ij} - x_{i \max(\min)}|}{x_{i \max} - x_{i \min}},$$

де x_{ij} – значення i -го показника;

d_i – рівень значимості i -го показника;

n – кількість показників;

$x_{i \min}$ – мінімальне значення i -го показника (при мінімізації);

$x_{i \max}$ – максимальне значення i -го показника (при максимізації).

Рівень значимості розраховується за формулою:

$$d_i = \frac{R_i}{n},$$

де R_i – ранг i -го показника згідно з підсумковим ранжуванням.

Для визначення значимості окремих показників та їх груп використовується один із методів експертних оцінок – метод рангової кореляції. Експерти на підставі анкети розподіляють показники за рангами (від 1 до n) за ступенем спадання пріоритетності і важливості.

Значимість кожної з п'яти груп визначається шляхом накопичення рангів з окремих показників у цій групі, що дозволяє, на думку авторів, дати об'єктивну оцінку. За групами накопичені такі ранги: 1 група – 31; 2 група – 231; 3 група – 369; 4 група – 344; 5 група – 60.

Це свідчить, що на першому та другому місці за значущістю знаходиться група показників майнового становища та рентабельності, а на третьому та четвертому місцях, відповідно, ліквідність і ділова активність. Останнє місце займає група показників фінансової стійкості.

У результаті здійснення першого етапу «Методики оцінки інвестиційної привабливості підприємств» отримуємо інтегральний показник інвестиційної привабливості для підприємства. Але крім фінансового стану підприємства при прийнятті рішення стосовно інвестування необхідно враховувати зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на підприємство.

На другому етапі здійснюється оцінка інвестиційної привабливості через коригування інтегрального показника з урахуванням факторів, які суттєво впливають на інвестиційну привабливість підприємства, а саме:

1) інвестиційна привабливість на мезоекономічному рівні;

2) оцінка управління підприємством на підставі аналізу руху грошових коштів;

3) вплив зовнішніх ризиків;

4) вплив внутрішніх ризиків.

Для врахування результатів оцінки привабливості галузі і регіону згідно з наведеними показниками використовується матриця привабливості на мезоекономічному рівні (таблиця 2).

Матриця інвестиційної привабливості на мезоекономічному рівні

Привабливість регіону	Привабливості галузі	
	Висока	Низька
Привабливий	2	1
Непривабливий	1	0

Якщо ні регіон, ні галузь не є інвестиційно привабливими, зрозуміло, що інвестування будь-якого підприємства, яке працює в цій галузі та розташоване у відповідному регіоні не відбуватиметься. Якщо або галузь, або регіон є привабливими для інвестора, тоді вплив негативних і позитивних сторін привабливості на мезоекономічному рівні компенсують одна одну. У цьому випадку прийняти рішення про інвестування певного підприємства можливо тільки на підставі оцінки його інвестиційної привабливості. Для підприємства, яке розташоване в інвестиційно привабливому регіоні і належить до привабливої галузі, оцінка його привабливості зростає вдвічі.

Для підвищення довіри інвестора до підприємства і більш об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості необхідні найбільш узагальнені показники діяльності підприємства на основі бухгалтерської та фінансової звітностей, тобто відкритої інформаційної бази. Саме таким показником є рух грошових коштів підприємства (форма № 3 ДКУД), а тому при оцінці привабливості підприємства необхідне її коригування на підставі аналізу руху грошових коштів від усіх видів діяльності.

Дієздатність підприємства визначається вмінням генерувати значні суми грошових коштів для того, щоб своєчасно реагувати на несподівано виникаючі потреби та можливості. Інформація про рух грошових коштів від основної діяльності допомагає оцінити фінансову гнучкість підприємства. Оцінка здатності підприємства пережити, наприклад, несподіване падіння попиту може включати у себе аналіз руху грошових коштів від основної діяльності за минулі періоди. Чим істотніше потоки грошових коштів, тим вище здатність підприємства витримати несприятливі зміни економічних умов.

Аналіз грошових коштів дозволяє визначити їх стан та загальну оцінку управління підприємством і її рекомендується враховувати відповідно до стадій життєвого циклу підприємств в Україні на теперішній час. На інвестиційну привабливість діючого підприємства впливає стадія його життєвого циклу. Загальний період усіх стадій життєвого циклу підприємства (ЖЦП) становить приблизно 20–25 років (залежно від галузі та впливу НТП), після чого воно припиняє своє існування або відроджується на новій основі. Тривалість стадій життєвого циклу підприємства наведена на рисунку 2.

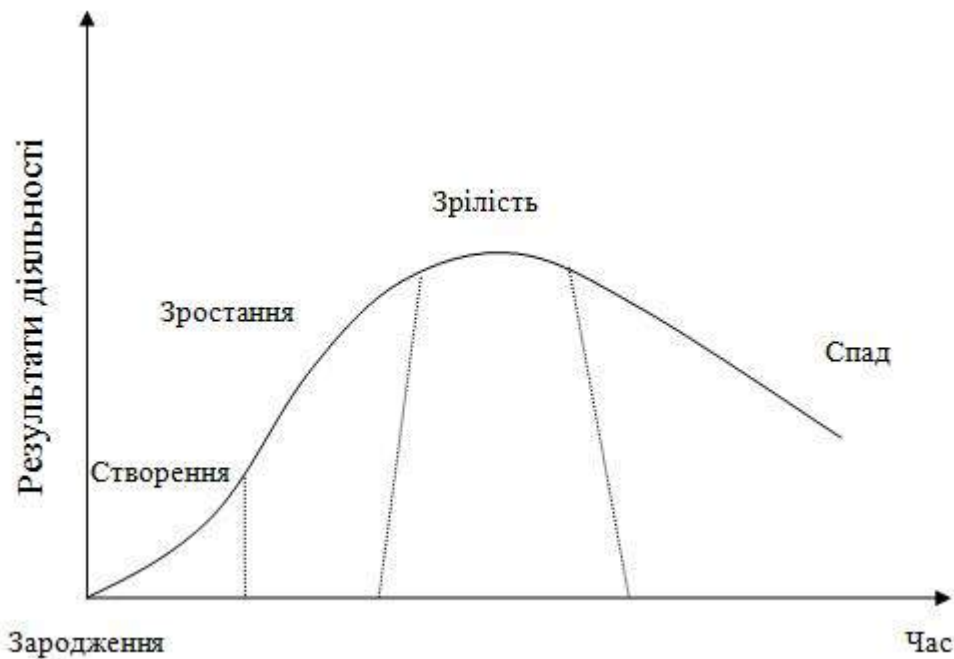

Рисунок 2. Життєвий цикл підприємства

На стадіях зростання та стабільності (перші 4 стадії) підприємство є привабливим об'єктом інвестування. Технічне переозброєння, реконструкція, модернізація та інше, конкурентоспроможність підприємства, зростання обсягів інвестиційних ресурсів забезпечують привабливість об'єкта інвестування. На останніх двох стадіях («остаточної зрілості» та «старіння») підприємство практично втрачає свою інвестиційну привабливість, тому що всі свої потенційні можливості воно використало і потребує кардинальних змін.

Вітчизняний та закордонний досвід показує, що інвестиційно привабливими вважаються підприємства, які знаходяться на стадіях, коли у них збільшуються обсяги продажу, рівень використання виробничих потужностей і т. п., тобто покращуються показники їх діяльності. На стадіях «остаточної зрілості» та «старіння» інвестиції вважаються недоцільними, за винятком тих випадків, коли продукція підприємства має досить високі маркетингові перспективи, обсяг інвестицій у технічне переоснащення невеликий, і вкладені кошти можуть повернутися інвестору в найкоротший термін (до двох років).

Якщо передбачається перепрофілювання, диверсифікація або реструктуризація підприємства, то інвестування доцільне і на стадії «старіння». Ці заходи дозволяють економити практично усі види ресурсів, збільшити обсяги продажів за рахунок розширення номенклатури (асортименту) порівняно з новим будівництвом.

Розглянутий підхід впливу стадії життєвого циклу підприємства використовується в умовах відносної стабільності ринкових відносин. Зараз в Україні цей підхід не можна використовувати повною мірою. Це стосується особливостей становлення, розвитку та функціонування будь-якого підприємства в національній економіці. Якщо дотримуватися розглянутого підходу до визначення стадій ЖЦП, то практично усі підприємства, які були засновані до переходу до ринку, можуть бути віднесені тільки до останньої стадії («старіння»). Значна тривалість економічної кризи стосувалася та стосується усіх об'єктів та суб'єктів господарювання в Україні.

Ще одним важливим фактором інвестиційної привабливості підприємства є вплив певних видів ризиків. Однак загальний рівень впливу ризиків на макrorівні (зовнішніх) та на мікрорівні (внутрішніх) різний.

Аналізуючи публікації вітчизняних фахівців щодо кількісної оцінки впливу ризиків на діяльність підприємства та досвід роботи самих підприємств, можна зробити висновок, що в сучасних умовах в Україні зовнішні ризики впливають на діяльність підприємства на 70,0 %, а внутрішні – на 30,0 %.

Ступінь впливу кожного окремого ризику можливо оцінити тільки маючи достатню інформацію про діяльність конкретного підприємства, його відношення з зовнішнім середовищем та повну характеристику внутрішнього середовища з урахуванням життєвого циклу підприємства. Послідовність проведення корегування інтегрального показника наведена на рисунку 3.

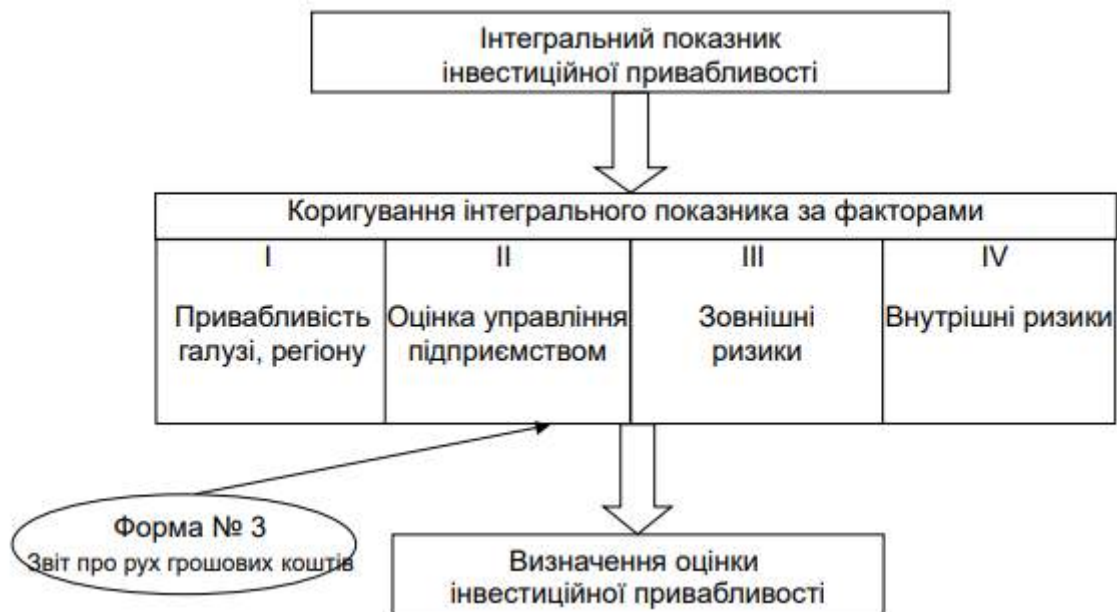

Рисунок 3. Послідовність оцінки інвестиційної привабливості підприємств
Оцінка інвестиційної привабливості підприємства визначається за формулою:

$$E = I \cdot K_{1ij} \cdot K_{2ij} \cdot K_3 \cdot K_4,$$

де I – інтегральний показник;

K_{1ij} – відповідний коефіцієнт згідно з матрицею привабливості на мезоекономічному рівні;

K_{2ij} – корегуючий коефіцієнт оцінки управління;

K_3 – вплив зовнішніх ризиків;

K_4 – вплив внутрішніх ризиків. Вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру на діяльність й інвестиційну привабливість підприємств визначається за допомогою ступеня впливу відповідних ризиків (R_2, R_3), які були визначені шляхом рангової кореляції на підставі анкетування експертів-практиків відповідних підприємств. За результатами розрахунків їх розмір був уточнений порівняно з теоретичними значеннями 0,7 та 0,3, і, відповідно, ступінь впливу ризиків дорівнює: зовнішніх – $R_1=0,68$, внутрішніх – $R_2=0,32$. Водночас слід зазначити, що залежність між впливом ризиків і привабливістю підприємства обернена, тобто чим вище вплив ризику на діяльність підприємства, тим нижче його привабливість. Тому при

розрахунку оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно вплив ризиків враховувати такими виразами:

$$K_3 = 1 - R_1;$$

$$K_4 = 1 - R_2,$$

де – $R_{1,2}$ вплив відповідних видів ризиків.

Для підприємств, які знаходяться на 4 – 5 стадіях свого життєвого циклу, а це більшість промислових підприємств України, за усіх можливих позитивних факторів впливу максимальне значення оцінки інвестиційної привабливості не повинно перевищувати 100 одиниць. Розрахунки за оцінкою інвестиційної привабливості можна використовувати на підприємстві на замовлення інвестора чи комерційної структури для прийняття інвестиційного рішення про вкладання коштів.

Застосування «Методики оцінки інвестиційної привабливості» дозволяє комплексно оцінити рівень інвестиційної привабливості промислових підприємств, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень суб'єктами інвестиційної діяльності.

Методика може використовуватися для оцінки інвестиційної привабливості, оцінки фінансового становища у процесі приватизації та розробки заходів щодо санації або ліквідації підприємства. Таким чином, методику можна використовувати для визначення інвестиційної привабливості окремого підприємства, а також при проведенні фінансового аналізу за ініціативою як самого підприємства, так і інвесторів, які розглядають питання про вкладення коштів у виробництво.

Задача 2

Розрахувати показники інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства на основі фінансової звітності. Перелік факторів впливу на інвестиційну привабливість підприємства подано в табл. 1.

Розрахувати інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства на основі вказаних показників.

Таблиця 1

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансової звітності

Класифікаційна група показників	Фінансові показники
Ліквідність активів	коефіцієнт абсолютної ліквідності – коефіцієнт покриття балансу – рівень прогнозованої платоспроможності
Фінансова стабільність	співвідношення ліквідних і неліквідних активів – коефіцієнт автономії – коефіцієнт заборгованості – коефіцієнт маневровості
Прибутковість	рентабельність реалізованої продукції – прибутковість активів – рентабельність капіталу
Оборотність активів	коефіцієнт оборотності усіх активів – коефіцієнт оборотності поточних активів – тривалість обороту поточних активів

Тема 7. Інвестиційні проекти

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами сутності інвестиційних проектів та їх особливостей;
- 2) розуміння життєвого циклу інвестиційного проекту та класифікації інвестиційних проектів.

Теоретичні питання

1. Інвестиційний проект та його особливості.
2. Класифікація інвестиційних проектів.
3. Життєвий цикл інвестиційного проекту.
4. Техніко-економічне обґрунтування інвестиційного проекту та його структура.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Складання бюджету як форма планування інвестицій.
 1. Прогнозування грошових потоків, часова теорія грошей.
 2. Визначення теперішньої та майбутньої вартості грошових потоків. Оцінка якісних факторів інвестиційного проекту.
 3. Методи оцінки реальних інвестиційних проектів.

Тестові завдання для самоперевірки:

1. Цикл проекту – це час:

- 1) від пре ідентифікації до завершення впровадження проекту;
- 2) від ідентифікації до початку впровадження проекту;
- 3) від завершення підготовки проекту до завершення впровадження проекту;
- 4) від початку підготовки проекту до завершення впровадження проекту;
- 5) впровадження проекту.

2. NPV еявляє собою:

- 1) різницю між майбутньою вартістю потоку майбутніх вигод та поточною вартістю теперішніх і майбутніх витрат протягом усього його циклу;
- 2) майбутню вартість вигод від зроблених капіталовкладень;
- 3) поточну вартість вигод від зроблених капіталовкладень;
- 4) алгебраїчну дисконтовану суму поточної вартості майбутніх вигод та поточної вартості теперішніх і майбутніх витрат проекту протягом усього його циклу.

3. Макроекономічні передумови активізації інвестиційного процесу – це:

- 1) скасування пільг для інвесторів (включно з іноземними);
- 2) зростання банківського проценту;
- 3) впорядкування системи оподаткування, зростання кількості податків та податкових ставок;
- 4) послаблення жорсткості грошової політики і збільшення внутрішнього попиту, стримування інфляції.

4. Обґрунтування реального інвестиційного проекту будівництва нового підприємства виконується в:

- 1) 3 етапи;
- 2) 4 етапи;
- 3) 5 етапів.

5. При підборі ідей проекту не враховується:

- 1) ризик;

- 2) зобов'язання зацікавлених сторін;
- 3) масштаб;
- 4) витрати і вигоди проєкту;
- 5) грошова одиниця країни.

6. Ризик інвестиційного проєкту – це:

- 1) ймовірність того, що проєкт буде реалізовано;
- 2) очікуване значення NPV проєкту;
- 3) міра невизначеності одержування очікуваного рівня дохідності при реалізації даного проєкту;
- 4) міра очікуваного рівня дохідності даного проєкту.

7. Завдання на проєктування складає:

- 1) інвестор (замовник);
- 2) підрядник;
- 3) проєктувальник.

8. На тендерах в ролі покупця виступають:

- 1) підрядчики;
- 2) субпідрядники;
- 3) інвестори.

9. Передінвестиційна фаза не включає:

- 1) визначення інвестиційних можливостей;
- 2) укладання контрактів;
- 3) аналіз альтернативних варіантів та остаточний вибір;
- 4) попереднє техніко-економічне обґрунтування (ТЕО);
- 5) розробка проєктно-кошторисної документації.;
- 6) розробку ТЕО.

10. Передінвестиційні дослідження містять:

- 1) 2 стадії;
- 2) 4 стадії;
- 3) 6 стадій.

11. До головних ознак проєкту не відносяться:

- 1) зміна стану на досягнення мети проєкту;
- 2) обмеженість у часі;
- 3) Обмеженість ресурсів;
- 4) складність;
- 5) не повторність.

12. До властивостей проєкту не відносять:

- 1) масштаб;
- 2) складність;
- 3) якість;
- 4) ризикованість;
- 5) тривалість.

13. До аспектів проєктного аналізу не відноситься:

- 1) технічний;
- 2) екологічний;
- 3) ергономічний;

- 4) комерційний;
- 5) фінансовий.

14. Бізнес-план інвестиційного проєкту – це:

- 1) документ, що включає всі основні аспекти створюваного комерційного підприємства;
- 2) кошторис видатків на здійснення інвестиційного проєкту;
- 3) план отримання прибутку від інвестиційного проєкту.

15. За об'єктами інвестицій виділяють такі типи проєктів:

- 1) фінансові;
- 2) реальні;
- 3) споживчі;
- 4) нематеріальні;
- 5) фіктивні.

16. Індекс (коефіцієнт) прибутковості інвестиційного проєкту – це:

- 1) середньорічна сума інвестиційного прибутку за період експлуатації проєкту, віднесена до суми інвестиційних витрат за реалізацію проєкту;
- 2) відношення чистого грошового потоку за весь період експлуатації проєкту до суми інвестиційних витрат на його реалізацію;
- 3) відношення суми витрат на реалізацію інвестиційного проєкту до чистого грошового потоку за весь період експлуатації інвестиційного проєкту.

17. Бізнес-план включає:

- 1) 3 розділи;
- 2) 6 розділів;
- 3) 12 розділів.

18. За мотивацією (прибутковістю) виділяють такі типи проєктів:

- 1) з метою скорочення витрат;
- 2) вимушені;
- 3) мегаполісні;
- 4) забезпечують позицію на ринку;
- 5) великі;
- 6) з метою збільшення доходів;
- 7) підприємницькі;
- 8) з метою отримання надприбутків.

19. Основним недоліком методу простого періоду окупності є:

- 1) приблизність отриманого результату;
- 2) неврахування додаткових грошових потоків проєкту;
- 3) не врахування зміни вартості грошей у часі;
- 4) недоцільність використання для порівняння багатьох альтернатив.

20. Індекс (коефіцієнт) рентабельності інвестиційного проєкту – це:

- 1) середньорічна сума інвестиційного прибутку за період експлуатації проєкту, віднесена до суми інвестиційних витрат на реалізацію проєкту;
- 2) відношення чистого грошового потоку за весь період експлуатації проєкту до суми інвестиційних витрат на його реалізацію;
- 3) відношення суми витрат на реалізацію інвестиційного проєкту до чистого грошового потоку за весь період експлуатації інвестиційного проєкту.

21. На етапі початку та побудови проєкту здійснюється:

- 1) планування та контроль;
- 2) управління ризиком;
- 3) управління організаційною структурою;
- 4) проєктний аналіз за аспектами;
- 5) оцінка стану проєкту.

22. За методом чистої теперішньої вартості проєкт схвалюється, якщо:

- 1) $NPV < 0$;
- 2) $NPV = 0$;
- 3) $NPV > 0$;
- 4) проєкт схвалюється в будь-якому випадку;

23. Виділяють такі фази проєкту:

- 1) концептуальна, контрактна і фаза реалізації проєкту;
- 2) попереднє техніко-економічне обґрунтування, висновки за проєктом і рішення щодо інвестування;
- 3) аналіз проблеми, розробка концепції проєкту, детальне подання проєкту, використання результатів реалізації проєкту та ліквідація об'єктів проєкту;
- 4) передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційна.
- 5) фаза проєктування і впровадження.

Розв'язування задач

Задача 1.

Потрібно проаналізувати проєкт із такими характеристиками (тис. у. о.).

Стартові інвестиції 350. Протягом 4 років прогноуються такі надходження: 60, 75, 90, 55. Визначити чисту теперішню вартість NPV, якщо ставка дисконту 12%.

Задача 2.

Підприємство розглядає доцільність придбання нової технологічної лінії по ціні 20000 у. о. За прогнозами зразу ж після пуску лінії щорічні надходження після відрахувань податків становитимуть 7700 у. о. Робота лінії розрахована на 4 років. Необхідна норма прибутковості 15%. Розрахувати PI (коефіцієнт рентабельності).

Задача 3.

Знайти значення внутрішньої норми дохідності інвестиційного проєкту вартістю 22 000000 грн., який передбачає такі грошові надходження :

$r_1 = 6\ 00\ 20$ грн., $r_2 = 850\ 000$ грн., $r_3 = 100\ 000$ грн., якщо середньо галузева норма дохідності за подібними проєктами знаходить в межах 10-12%.

Задача 4.

Підприємство розглядає доцільність придбання нової технологічної лінії по ціні 18 000 тис. у.о. За прогнозами зразу після пуску лінії щорічні надходження після відрахування податків становитимуть 5700 у.о. Робота лінії розрахована на 5 років. Визначити термін окупності інвестиції (PP), якщо ставка дисконтування 12%.

Задача 5.

Проєкт, що потребує інвестицій в розмірі 25 000 грн., передбачає одержання прибутку: 1 рік – 2500грн., 2 рік – 5000 грн., 3 рік – 10000 грн., 4 рік – 20000 грн.

З'ясувати ефективність інвестицій в даний проєкт, якщо ліквідаційна вартість 5500.

Задача 6.

Розрахувати теперішню вартість грошового потоку двох інвестиційних проєктів, якщо відомі такі вихідні дані:

Показники	Проєкт А	Проєкт Б
Обсяг інвестицій, тис.грн.	11000	12000
Період експлуатації, років	3	4
Дисконтна ставка, %	12	15
Прибуток за роками		
1-рік	3000	2000
2-рік	4000	3000
3-рік	1000	1500

Тема 8. Фінансове забезпечення інвестиційних проєктів

Мета: актуалізувати наступні, раніше засвоєні знання.

Домогтися:

- 1) усвідомлення студентами сутності інвестиційного процесу, фінансових ресурсів інвестування;
- 2) розуміння джерел інвестування інвестицій.

Теоретичні питання

1. Фінансові ресурси інвестування.
2. Способи залучення капіталу. Прогнозування структури джерел інвестування.
3. Джерела інвестування: власні, позичкові й залучені кошти інвестора.
4. Фінансовий, операційний та загальний ліверидж. Оптимізація структури капіталу фірми.
5. Організація управління реалізацією інвестиційного процесу.
6. Матеріально-технічне забезпечення інвестиційного процесу.

Питання для самостійної роботи студента:

1. Обґрунтуйте вибір найбільш оптимальну структуру фінансових ресурсів для підприємств туризму та сфери гостинності.

Розв'язування задач

Задача 1.

Розрахувати середньозважену вартість капіталу підприємства, якщо власні й залучені засоби є співвідношенні 2:1, ціна власних засобів – 15 %, залучених – 28 %.

Задача 2.

Власний капітал фірми – 100 500 тис. грн. од, позиковий – 30 200 тис. грн. од. Ціна джерел власних коштів – 10 %, позикових – 7 %. Оптимальна для підприємства частка позикових коштів у загальній величині фінансування інвестиційного проєкту складає 30 %. Для здійснення інвестиційного проєкту фірмі необхідно додатково 25000 тис. грн. од. Визначити ціну капіталу, спрямованого на фінансування інвестиційного проєкту, в новій структурі капіталу, якщо: Ціна власних коштів фінансування в новій структурі капіталу – 20 %, відповідно ціна позикових коштів – 9 %. Після здійснення капітальних вкладень ціна власного капіталу збільшилась до 16 %, ціна позикового капіталу знизилась до 6,5 % 67.

Задача 3.

Підприємство планує емітувати привілейовані акції номіналом 80 грн зі щорічною виплатою дивідендів за ставкою 10 %. Акції будуть розміщуватися з дисконтом у розмірі 5%, крім того емісійні витрати складуть 3 грн на акцію. Розрахувати вартість даного джерела засобів.

Задача 4.

Власний капітал фірми – 100 500 тис. грн. од, позиковий – 30 200 тис. грн. од. Ціна джерел власних коштів – 10 %, позикових – 7 %. Оптимальна для підприємства частка позикових коштів у загальній величині фінансування інвестиційного проєкту складає 30 %. Для здійснення інвестиційного проєкту фірмі необхідно додатково 25 000 тис. грн. од. Визначити ціну капіталу, спрямованого на фінансування інвестиційного проєкту, в новій структурі капіталу, якщо: Ціна власних коштів фінансування в новій

структурі капіталу – 20 %, відповідно ціна позикових коштів – 9 %. Після здійснення капітальних вкладень ціна власного капіталу збільшилась до 16 %, ціна позикового капіталу знизилась до 6,5% 70.

Задача 5.

Виконати фінансовий аналіз ефективності використання капіталу фірми за допомогою моделі Дюпона за вихідними даними, якщо чистий прибуток підприємства – 58 тис. гр. од., власний капітал – 4 346,2 тис. гр. од., виручка від реалізації – 11 925,6 тис. ум. од., загальна сума активів – 10 880,8 тис. ум. од.

Задача 6.

Для здійснення господарської діяльності на початковому етапі підприємства необхідно сформувати активи (відповідно залучити необхідний капітал) у сумі 100 тис. ум. од. Підприємство організовується в формі акціонерного товариства відкритого типу. При мінімально прогнозованому рівні дивіденду в розмірі 7 % акції можуть бути продані на суму 25 тис. ум. од. Подальше збільшення обсягу продажу акцій потребує збільшення розміру пропонованих виплат дивідендів. Мінімальна ставка відсотку за кредит (ставка без ризику) складає 8 %.

Необхідно визначити при якій структурі капіталу буде досягнуто мінімальну середньозважену його вартість.

Задача 7.

Власний капітал підприємства – 60 тис. ум. од, воно вирішило істотно збільшити обсяг своєї інвестиційної діяльності за рахунок залучення зовнішнього капіталу. Коефіцієнт валової рентабельності активів (без врахування витрат на сплату відсотку за кредит) складає 10 %. Мінімальна ставка відсотку за кредит (без ризику) складає 8 %. Необхідно визначити, при якій структурі капіталу буде досягнутий найвищий рівень фінансової рентабельності підприємства.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Відповідно інноваційним технологіям навчання в системах КМПСОНП – ECTS різновидом індивідуальних завдань є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) навчального, навчально-дослідного характеру.

Індивідуальна робота повинна мати наступну структуру:

- 1) титульна сторінка;
- 2) зміст;
- 2) вступ;
- 3) основна частина (складається з трьох розділів);
- 4) висновки;
- 5) список використаних джерел;
- 6) додатки.

Теми індивідуальних завдань:

1. Сутність, напрямки та правова база інвестиційної діяльності в Україні.
2. Основні критерії та ознаки порівняльного аналізу українського та зарубіжного досвіду державного регулювання інвестиційної діяльності.
3. Характеристика інвестиційного ринку і його складових.
4. Інвестиційні цикли. Матриця життєвих циклів підприємства.
5. Організація кредитної системи інвестування.
6. Банківське кредитування інвестицій.
7. Поняття, класифікація та особливості діяльності інститутів спільного інвестування.
8. Інвестори як суб'єкти інвестиційної діяльності
9. Оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості підприємств.
10. Поняття та особливості лізингу як джерела позикових фінансових ресурсів підприємства.
11. Поняття, джерела і ефективність використання власного й позикового капіталу.
12. Характеристика деяких специфічних видів фінансування: форфейтингу, лізингу, селенгу тощо.
13. Поняття, зміст та класифікація інновацій. Роль інновацій в діяльності підприємств ГРБ.
14. Інвестиційна привабливість та рівні її визначення.
15. Характеристика і види інвестиційних проєктів. Аналіз і послідовність розробки інвестиційного проєкту.
16. Основи формування інвестиційного портфеля.
17. Основний інструментарій інвестиційного менеджменту.
18. Поняття про доцільність інвестиційної діяльності.
19. Основні причини іноземного інвестування та їх вплив на економічний розвиток приймаючої країни.
20. Способи та форми залучення іноземного капіталу.

21. Роль та основні функції держави в сфері інвестиційної діяльності.
22. Форми й методи стимулювання інвестиційних процесів в країні.
23. Методи оптимізації відносин в інвестиційній сфері.
24. Роль та основні функції держави в сфері інвестиційної діяльності.
25. Динаміка залучення іноземних інвестицій в економіку України. Внутрішнє та зовнішнє інвестування.
26. Нові форми іноземного інвестування.
27. Особливості оцінки ефективності здійснення реальних інвестицій та інвестицій в інноваційній сфері.
28. Формування стратегічної спрямованості інвестиційних проєктів підприємств.
29. Напрямки використання інвестицій в Україні.
30. Податковий метод регулювання інвестиційної діяльності.